

VIII Międzynarodowe Sympozjum Głownogowe *Cephalopods – Present and Past* Dijon, Francja, 30.08–1.09.2010

Na przełomie sierpnia i września tego roku miałem przyjemność gościć na VIII Międzynarodowym Sympozjum Głownogowym (*8th International Symposium Cephalopods – Present and Past*). Konferencja zorganizowana była w centralnej Francji, w historycznym mieście Dijon, słynącym na całym świecie z legendarnej musztardy o tej samej nazwie, i odbywała się w budynkach Uniwersytetu Burgundzkiego. Dijon to również rodzinne miasto Henry'ego Darcy'ego, autora jednego z najistotniejszych praw rządzących hydrogeologią (prawo Darcy'ego).

W konferencji wzięło udział 120 badaczy z całego świata, którzy swoją naukową fantazję poświęcili głownogom – tak współczesnym, jak i kopalnym. Jedną z idei tego cyklicznie organizowanego spotkania jest integracja badaczy zajmujących się współczesnymi cefalopodami z badaczami mającymi styczność wyłącznie z ich kopalnymi pobratymcami. Taka konfrontacja rodzi oczywiście wiele ożywionych dyskusji, gdyż wielu aspektów biologii współczesnych głownogów nie da się łatwo przenieść na materiał kopalny, który ze swojej natury odarty jest z wielu informacji.

W trakcie sympozjum odbyło się 15 sesji referatowych podzielonych na 8 bloków tematycznych, podczas których wygłoszono ok. 70 referatów oraz zaprezentowano 50 posterów. Spotkanie poświęcono następującym zagadnieniom, których tematem przewodnim były oczywiście głownogi: Ontogeneza; Anatomia i morfologia; Behavior, ekologia i paleoekologia; Filogeneza i systematyka; Trendy ewolucyjne – od mikro- do makroewolucji; *Nautilus* jako gatunek zagrożony; Paleobiogeografia i biostratygrafia; Masowe wymierania i ich skutki. Abstrakty wszystkich referatów oraz posterów zebrane zostały w materiałach konferencyjnych pod redakcją Pascala Neige'a – głównego organizatora tegorocznego sympozjum (są one również dostępne w wersji elektronicznej na stronie: http://cephalopods.u-bourgogne.fr/8ISCPP_abstract_book.pdf).

Najwięcej czasu prelegenci poświęcili trybowi życia cefalopodów, aspektem ekologicznym, paleoekologii oraz zagadnieniom związanym z paleobiogeografią i stratygrafią opartą na głownogach. Może się to wydawać dziwne, jednak nasza wiedza o współczesnych głownogach daleka jest od stanu satysfakcjonującego. Dość wspomnieć tu tylko o kałamarnicy olbrzymiej (*Architeuthis dux* Steenstrup, 1857) czy kolosalnej (*Mesonychoteuthis hamiltoni* Robson, 1925). Choć są to największe mięczaki świata, mogące mierzyć wraz z mackami do 20–25 metrów lub nawet więcej, to nasza wiedza o tych popularnych krakenach jest znikoma i opiera się niemal wyłącznie na gnijących truchłach tych gigantów wyrzucanych od czasu do czasu na brzeg. Te spektakularne głownogi skutecznie chowają się naukowcom na głębokościach ponad 1000 metrów. Znakomitą większość naszej wiedzy o współczesnych cefalopodach czerpiemy z komercyjnych połowów. W konsekwencji gatunkami najlepiej poznаныmi są te, które najczęściej lądują na naszych talerzach. O wielu głowno-

gach nie mających komercyjnego znaczenia wiemy bardzo niewiele. Z tych powodów nie jest znana nawet liczba współczesnych gatunków – rośnie ona jednak stale, dobiegając do liczby ok. 750.

Sporo uwagi poświęcono również współczesnemu łodzиковi *Nautilus pompilius*, który w wielu miejscach na świecie jest gatunkiem zagrożonym. Sytuacja taka spowodowana jest głównie przelowieniem. Długość życia tych mięczaków (ok. 20 lat) oraz specyficzny tryb życia nie pozwalają naulem na powtórny kolonizację miejsc, z których raz zostały wyparte. Dziesiątki tysięcy tych zwierząt przerabianych jest na różnego rodzaju wyroby ozdobne i użytkowe – od biżuterii po popielniczki. Według oficjalnych danych w latach 2005–2010 tylko do USA przywieziono prawie 800 tys. muszli, a dane te mogą być mocno niedoszacowane. Prawie wszystkie z nich pochodzą z odłowów dzikich populacji. Obecnie podjęto próby wpisania łodzików na listę gatunków zagrożonych, by handel tymi głownogami regulowany był przez Konwencję Waszyngtońską (CITES – *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*).

Ryc. 1. Belemnity z rodzaju *Belemnella* znalezione w wykopie pod nowy terminal przejścia granicznego w Hrebennym (granica polsko-ukraińska). Obecnie miejsce już niedostępne. Fot. Z. Remin

Kolejne spotkanie z cyklu *Cephalopods – Present and Past* odbędzie się w Zurychu, w Szwajcarii, w 2014 r. Miejmy nadzieję, że znajdzie się tam liczniejsza reprezentacja polskich badaczy cefalopodów.

Zgodnie z dobrą zasadą, że nie samym galaretowatym czy skamieniałym głownogiem żyje człowiek, organizatorzy zadbali również o atrakcje pozanaukowe. W jednej z okolicznych winiarni uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z przesmacznymi efektami fermentacji winnych gron uprawianych na jurajskich skałach. Dodatek spleśniałych serów oraz niewielkich grzybków sprawił, że wszyscy szybko zyskiwali umiejętność rozmowy w każdym ze znanych i nieznanymi języków...

Autor dziękuje Komitetowi Organizacyjnemu VIII Międzynarodowego Sympozjum Głownogowego za zaproszenie oraz znaczące wsparcie finansowe.

Zbigniew Remin